

Gemeente Leeuwarden
t.a.v. het college
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden

c.c. de colleges van de Friese gemeenten

uw brief van: ons kenmerk: bijlage(n): datum:
Xx januari 2021

Onderwerp: Zienswijze gemeente Heerenveen samenwerking SDF

Geacht college,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de Rapportage Evaluatietraject Centrumregeling Sociaal Domein Frylân. U heeft ons gevraagd om in te stemmen met een drietal richtinggevende uitspraken. Hieronder lichten we dat toe.

Beschouwing van de bevindingen

Om te beginnen willen we onze waardering uitspreken voor het rapport. De onderzoekers hebben een breed scala aan bevindingen opgehaald, die wij vrijwel allemaal herkennen. De bevindingen worden op scherpe wijze verwoord en met elkaar in verband gebracht.

Het belang van intergemeentelijk samenwerking op provinciaal niveau staat voor ons buiten kijf. Zonder deze samenwerking gaat het niet lukken om onze wettelijke taken in het sociaal domein te vervullen en de urgente maatschappelijke opgaven het hoofd te bieden. We zien de afgelopen jaren verbetering in de samenwerking. We denken dan onder andere aan het nieuwe bekostigingsmodel, de Taskforce kostenreductie en aan de inspanningen van uw gemeente om de dubbele rol van opdrachtgever en opdrachtnemer nadrukkelijker te scheiden.

Desalniettemin laat het rapport zien dat de samenwerking nog lang niet altijd soepel en effectief verloopt. Er is sprake van onduidelijkheid over de scope van de samenwerking, over besluitvormingsprocessen en over rollen. De informatievoorziening verloopt niet altijd efficiënt en houding en gedrag van de deelnemers is niet altijd ondersteunend aan de samenwerking. Onze ervaring is dat hierdoor veel tijd en energie verloren gaat die wij liever zouden willen besteden aan het verbeteren van de infrastructuur en het van samenspel tussen actoren, zodat onze kwetsbaarste inwoners nu én in de toekomst de ondersteuning kunnen krijgen die ze nodig hebben. Deze opgave is belangrijk en urgent. En juist daarom is het verbeteren van de samenwerking tussen de Friese gemeenten ook urgent.

Beschouwing van de aanbevelingen en richtinggevende uitspraken

De aanbevelingen – en de richtinggevende uitspraken sluiten aan bij de bevindingen in het rapport. Met richtinggevende uitspraken 2 en 3 stemmen we vol overtuiging in:

2. De scope en doelstelling van de centrumgemeenteregeling en het mandaat van SDF daarbinnen worden herijkt en opnieuw beschreven, waarbij eveneens aandacht is door iedere deelnemende gemeente voor draagvlak bij de respectievelijke gemeenteraad;

3. een goede rolbeschrijving van alle actoren in het samenwerkingsverband (portefeuillehouders-overleg, secretarissenoverleg, ambtelijke overleggen etc.) wordt opgesteld, die wordt verankerd in een Huishoudelijk Reglement SDF.

We plaatsen kanttekeningen bij de eerste richtinggevende uitspraak: "Het huidige centrumgemeentemodel wordt behouden en dient als basis voor de nieuwe afspraken tussen de Friesen gemeenten". De onderbouwing in het rapport is driedelig (p. 24 van het Eindrapport):

1. De huidige centrumregeling is in de basis stevig (genoeg) om op door te bouwen. Er zijn geen fundamentele redenen om hiervan af te wijken.
2. De centrumgemeentefunctie van Leeuwarden wordt breed geaccepteerd en als logisch ervaren. Wel wordt aandacht gevraagd voor het duidelijk (gescheiden) organiseren van de rol van de centrumgemeente en de rol van gastgemeente.
3. In een fase waarin rol- en taakduidelijkheid gevraagd wordt, is het verstandig om te kiezen voor een variant die niet te complex is en de mogelijkheid geeft om de rollen duidelijk te omschrijven. De enkelvoudige centrumgemeenteregeling biedt die mogelijkheid.

We willen niets afdoen aan de waarheid van deze premissen: we beschouwen ze als een gegeven. Echter, de conclusie dat daarom het model van de centrumgemeente behouden zou moeten worden, gaat ons veel te snel.

De belangrijkste reden om te kiezen voor een model zou naar onze mening moeten zijn dat het model het meest *passend* is bij de opgaven waar we voor staan (en bij de taken die we moeten uitvoeren). We vinden het jammer dat een dergelijke analyse niet is gemaakt. Hierdoor lopen we het gevaar dat we kiezen voor een construct dat weliswaar veel draagvlak heeft en dat in zichzelf geen weeffouten kent, maar waarvan we niet weten of het ons ook gaat helpen bij de opgaven waar we voor staan.

Wellicht dat een korte toelichting hier op zijn plaats is. Een van de opgaven waar we voor staan is het systeem van zorg en ondersteuning beter te maken en tegelijkertijd de trend van stijgende kosten keren. Daarvoor is het nodig dat de systeemwereld (van inkoop, contracten, registraties) ondersteunend is aan de leefwereld van inwoners en gezinswerkers in 18 verschillende gemeenten. Belangrijke vraag wordt dan: welk model biedt de meeste waarborgen dat de behoefte van de (altijd lokale) leefwereld voldoende kenbaar wordt gemaakt in de systeemwereld? In welk construct is de kans het kleinst dat de systeemwereld een eigen leven gaat leiden en daarmee belemmerend wordt voor dat wat nodig is in de leefwereld? Is dat een construct waar beslissingsbevoegdheid ligt bij één (grote) gemeente, of is het van belang om mede-beslissingsbevoegdheid te creëren voor de individuele gemeenten?

Om elk misverstand te voorkomen: we pleiten hier niet per definitie voor een ander construct. We willen graag kiezen voor een construct dat ondersteunend is aan de urgente maatschappelijke opgaven. Als dat de centrumgemeente is, dan zullen wij dat model van harte omarmen. Maar omdat deze analyse ontbreekt, maken wij een voorbehoud bij de eerste richtinggevende uitspraak. Dit houdt in dat wij samen met uw college en de andere Friese gemeenten het centrumgemeentemodel als vertrekpunt nemen maar onze inzet vooral richten op de belangen die wij hierboven verwoord hebben.

Bel gerust als u vragen heeft

Heeft u vragen over deze brief? Neem dan contact op met door te bellen naar 14 05 13.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Heerenveen.

De gemeentesecretaris,

De burgemeester,

Jeroen van Leeuwestijn

Tjeerd van der Zwan

